

8. 03. 2018 Delavska enotnost

Stran/Termin: 22

Naslov: "Če država ni socialna, tudi ne more biti pravna"

Naklada:

Avtor: Mojca Matoz

Površina/Trajanje: 156,91

Rubrika/Oddaja: (PRI)POROČAM

Žanr: POROČILO

Gesla: JAVNA AGENCIJA ZA KNJIGO RS

»Če država ni socialna, tudi ne more biti pravna«

Naslovno trditev smo slišali na predstavitvi zbirke desetih zgodb žensk, ki prestajajo kazen zapora v edinem ženskem zaporu v Sloveniji, na Igu. Raziskovalke, ki so se lotile intervjujev z njimi so ugotovile, da so ženske prezrte tudi na tem področju, saj je neprimerno več napisanega o prestajanju kazni zapora moških kot žensk. So pa te življenjske izkušnje specifične, tudi spolno zaznamovane.

Verjetno bi bilo pretirano reči, da se lahko zaporna kazen zgodi vsakomur od nas. Socialni položaj, osebne lastnosti, ki jih razvijemo in razvijamo, ljudje, ki nas obdajajo, okolje, sodni sistem, vse to in še mnogo več so okoliščine, ki privedejo do kaznivih dejanj, ki jih sodni sistem prepozna kot potrebne zapora. Recimo to, da nekdo ukrade za 400 evrov hrane.

V zgodbah knjige s pomenljivim naslovom Začasno bivališče: Na grad 25, Ig je marsikaj, od problematičnih/nasilnih partnerjev do vkljenjenosti žensk v patološke odnose in procese, do travm, ponižanj, bolečin ob izgubah, pa do zanikanja lastne odgovornosti za različna dejanja in življenjske poteke, samoironije, cinizma, pa še bi lahko naštevali. S pomočjo osebnih izpovedi dobimo tudi precej jasno sliko o dogajanju v zaporu kot represivni instituciji in kot prostoru, kjer

se razvijejo prav posebni medčloveški odnosi, nič kaj idilični, ampak prej polni strahu, omejevanja, nezaupanja, hinavščine, podtikanj in ravnanj, ki skupaj z dejstvom, da je osebja preprosto premalo, da bi se z zapornicami ukvarjalo toliko, kot bi bilo nujno in potrebno, ne daje upanja ranljivim posameznicam. Na Igu so za 90 do sto zapornic na voljo trije pedagogi, ena socialna delavka, en psiholog in nekaj pravosodnih policistk. Absolutno premalo. Na pomanjkanje zaporskega osebja že dolgo opozarja tudi Sindikat državnih organov Slovenije.

Vse pripovedovalke so se za sodelovanje odločile prostovoljno, izbrale so psevdonim in raziskovalke niso, preden so

se srečale z njimi, nič vedele o njihovih sodbah. To je velik plus zbornika, saj so do njih pristopale brez predznanja in brez predsodkov.

V okviru projekta Vključujemo in aktiviramo, pri katerem je nastala tudi ta knjiga, so bile najprej v prvem planu migrantke, zdaj zapornice, naslednje bodo brezdomke. Zanimivo bi bilo, če bi se projekt nadaljeval še s kakšno ranljivo skupino, pa tudi, če bi raziskovalke s tokrat izprašanimi zapornicami opravile pogovore čez recimo deset let. To bi gotovo pokazalo sliko družbe v delu, ki nam, upam si trditi, ni v čast, pri vključevanju ljudi z obrobja. Mogoče pa si tega sploh ne želimo vedeti?

Mojca Matoz

Knjiga je prosto dostopna na spletni strani [javne agencije za knjigo](http://www.jakrs.si/bralna-kultura/vkljucujemo-in-aktiviramo/zborniki/druge-publikacije/) (<http://www.jakrs.si/bralna-kultura/vkljucujemo-in-aktiviramo/zborniki/druge-publikacije/>).

»Ženska v zaporu je tabu. Moški je lahko ne vem kaj naredil, ali koga ubil, ali tihotopil mamila, ali ne vem kakšne kazni dobil, pa velja za frajerja, ker je v zaporu. Ti pa, kot da si kužna, ko prideš ven. (...) Biti moraš vse, žena, mama in vse ostalo. In ne smeš potožiti, da ti kaj manjka, da ti je hudo, da česa ne moreš, da se ti kaj ne ljubi. Zelo težko je biti ženska. Tudi v današnjem času, ko smo se malo prebile, v vseh poklicih smo, borimo se, delamo, dejansko marsikatera drži štiri vogale v bajti. Ampak smo tudi krvave pod kožo, kar marsikdo pozabi.«

(Stela – ime, ki si ga je izbrala ena od pripovedovalk)